

Història

El 'Kamasutra' català

■ **Antònia Carré**

L'acte sexual és una activitat fonamental per a la multiplicació de l'espècie i per a la conservació de la salut que requereix la màxima atenció i cura". Així comença el prefaci de Lola Badia, que encapçala l'edició de l'*Speculum al foder*, un tractat d'andrologia i d'higiene sexual escrit en català i destinat a un públic ampli que devia circular força a finals de l'Edat Mitjana, ja que se'n ha conservat en dos manuscrits copiats al segle XV.

Una entrada així ja ens permet endevinar de què va la cosa i ens convida a tancar el llibre si som dels que tenim prejudicis morals i ideològics. Però a l'Edat Mitjana eren molt més oberts de mentalitat que no ens pensem, ja que de la pràctica del coit en parlaven textos tan divulgats com els regiments de sanitat, que consideraven les secrecions espermàtiques dins d'una de les sis coses no naturals que permetien mantenir la salut. Perquè se'n facin una idea, aquest concepte bàsic del galenisme incloïa el menjar i el beure; el vetllar i el dormir; l'exercici i el repòs; les replecions i les evacuacions (entre les quals hi havia el coit); l'aire que ens envolta, i les passions de l'ànima. És a dir, que l'enamorament o la passió amorosa provoca malalties, però la pràctica sexual, en canvi, és una garantia de salut.

Speculum al foder

A cura d'Anna Alberni
Edicions Vitel·la
Bellcaire d'Empordà, 2007
Preu: 19 euros
Pàgines: 137

■ L'*'Speculum al foder'*, obra única en tota la producció europea medieval, descriu en català diverses postures coitals i explica als homes com s'ho han de manegar perquè les dones obtinguin plaer en l'acte sexual

1 2 3 4 5

En la introducció, Anna Alberni ens dona algunes claus per entendre l'*Speculum al foder* i l'analitza sobretot des del punt de vista lingüístic. Tot i que el nostre text prové de fonts àrabs traduïdes al llatí (bàsicament el *Liber de coitu* de Constantí l'Africà), conté dos apartats d'origen desconegut i que, per tant, són únics en tota l'Edat Mitjana: un manual de psicologia femenina per a seductors i un catàleg de postures que ens explica en detall com executar les "cinc maneres de foder". Per acabar de contextualitzar l'obra, el volum es clou amb una magnífica postil·la de Lluís Cifuentes sobre l'ús del català en les obres científiques i pràctiques a finals de l'Edat Mitjana.

Millora edicions precedents

L'edició d'Alberni, que millora les precedents perquè té en compte els dos manuscrits a l'hora de fixar el text, ens proporciona algunes sorpreses. Hi aprenem, per exemple, que els badalls són un símptoma de l'enamorament que prové del *Kamasutra* de Vatsyayna, una font remota del nostre tractat. Que la paraula *foder* és documentació única, coincidint amb el castellà antic *foder*, que ha donat *hoder* i *joder*. I que hi apareix documentat per primera vegada en la nostra llengua un instrument que podríem definir com un "fal·lus artificial, destinat al plaer sexual", anomenat *godomassí*.

REUTERS

Els costums i representacions eròtiques vénen de molt lluny

Els repertoris lexicogràfics catalans no haurien de tenir por i haurien d'incorporar paraules com aquestes, que formen part de la llengua des de ben antic. És clar que per fer-ho haurien de tenir en compte l'*Speculum al foder*, cosa que no tothom ha fet. Francesc de Borja Moll, per exemple, va escriu-

re en una ocasió que mossèn Alcover no coneixia l'edició del text que havia fet Ramon Miquel i Planas en les primeres dècades del segle XX, amb la boca petita i demanant disculpes per la seva gosadia. És clar que si l'hagués coneguda, potser l'hauria cremada i hauria fet excomunicar l'editor per pornogràfic.*

Novel·la

Abans de l'Onze de Setembre

■ **Joan Josep Isern**

Fa uns quants anys, un editor, aleshores molt de moda, buscava entre els autors joves del país algú capaç d'escriure una epopeia ben extensa sobre l'Onze de Setembre del 1714 a Barcelona. Va ser, potser, la primera vegada que algú intentava construir una ficció sobre aquells fets històrics i crec recordar que el producte final va generar fins i tot una mena de serial radiofònic.

Faltava, però, un treball de ficció ambientat en el període immediatament anterior a aquells fets. Un període encara poc conegut pel gran públic i que, de fet, va ser la gènesi del desastre del 1714. I aquí és

on Jordi Mata (Barcelona, 1966), llicenciat en geografia i història i escriptor de llarga bibliografia, ha trobat un tema en què es combinen els seus dos vessants professionals.

És un cas curiós, el de Jordi Mata. Fa uns vint anys va irrompre en el panorama literari com un dels escriptors joves amb més projecció. Va guanyar una pila de concursos i va anar fent una bibliografia a un ritme gairebé vertiginós fins que el 1996 va arribar al seu punt àlgid quan va guanyar el premi Sant Jordi amb *El misteri de Berlín*. A partir d'aquell moment, però, la seva productivitat es va alentir fins al punt que el llibre que ara presenta és el tercer que surt de l'any 2002 cap aquí.

El novel·lista Jordi Mata. F. MELCION

Fa quatre anys va publicar el seu primer llibre amb Edicions 62. Es titulava *En algun lloc de les muntanyes d'Ararat* i recordo que la seva lectura em va decebre profundament. Han passat quatre anys de silenci però penso que l'espera ha valgut la pena,

ja que *Un cadàver exquisit* és una novel·la que funciona de manera satisfactòria en les dues vies per on se la pot agafar: com a entreteniment literari i com a il·lustració històrica.

La barreja de personatges reals amb altres de ficció, per una banda, i la subtil feina de documentació que dona suport a la trama argumental fan que aquest *cadàver exquisit* faci, en línies generals, un aspecte força presentable. Potser alguns detalls estan agafats pel broc gros -penso en les escenes del rei Felip amb un servidor al qual confon amb Jesucrist- però en general es demostra que Jordi Mata manté el pols de narrador que fa uns anys el va projectar molt amunt.*

Un cadàver exquisit

Jordi Mata
Edicions 62
Barcelona, 2008
Preu: 22,90 euros
Pàgines: 432

1 2 3 4 5